29.11.2021

Viite: HE 226 / 2021

Suomen Palloliitto ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Suomen Palloliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto talousvaliokunnalle.

Suomen Palloliitto korostaa, että ensisijaisena pyrkimyksenä tulee olla päästä eroon kaikista rajoituksista. Niitä tulee asettaa vain jos ne ovat välttämättömiä vakavien koronavirustautitapausten aiheuttaman liiallisen sairaalakuormituksen vähentämiseksi. Mikäli rajoituksia on kuitenkin tarve asettaa, toteutettaviin rajoituksiin tulee aidosti vaikuttaa se, että mistä tartunnat tulevat. Esimerkiksi harrastuksista tartuntoja on tutkitusti tullut erittäin vähän ja tästä syystä niihin kohdistuvien rajoitusten pitäisi olla aivan viimeinen keino. Ei ensimmäinen kuten aikaisemmin on ollut käytäntö.

Yleisötilaisuuksiin ja jalkapalloelinkeinon harjoittamiseen sekä lasten ja nuorten liikuntaan kohdistuvien rajoitusten tulee olla oikeudenmukaisia ja yhdenvertaisia muiden toimialojen kanssa. Rajoituksista aiheutuvat taloudelliset menetykset tulee myös kompensoida elinkeinonharjoittajille yhdenvertaisesti.

Tartuntatautilain määräaikaisten pykälien jatkaminen - tapahtumatilojen ja yleisötilaisuuksien sisällyttäminen pykälään 58 g §

Tartuntatautilain määräaikaisia pykäliä aikanaan säädettäessä erilaiset yleisötilaisuudet olivat lain luonnosvaiheessa (VN/15739/2020) alkusyksystä 2020 lain 58 g § pykälän piirissä, siis sisällytettynä pykälän perusteella suljettavien tilojen ja tilaisuuksien listaan.

Hallituksen esityksessä loppuvuodesta 2020 yleisötilaisuudet oli poistettu kyseisestä pykälän soveltamisen piiristä. Yleisötilaisuuksien rajoittaminen on koronaepidemian aikana toteutettu tartuntatautilaissa toistaiseksi voimassa olevan 58 § pykälän mukaisin viranomaispäätöksin. Kyseistä pykälää aikanaan säädettäessä eduskunta ei ole tunnistanut ammattimaista tapahtumaelinkeinoa ja yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvää toimialaa. **Yleisötilaisuuksien järjestämiselle voidaan siis pykälän 58 § kautta määrätä voimakkaita rajoituksia ja jopa täyskieltoja, ilman että näistä seuraa velvoitetta kompensoida taloudellisia menetyksiä. Pykälän 58 § mukaisille viranomaispäätöksille ei myöskään ole määritetty minkäänlaisia kriteerejä, joihin kieltopäätös pitää perustaa, toisin kuin muun elinkeinotoiminnan asiakastilojen sulkemisen mahdollistavassa pykälässä 58 g §. Yleisötilaisuudet kieltävän viranomaispäätöksen voi tehdä kuukaudeksi kerrallaan, kun pykälän 58 g § mukaiset sulkemispäätökset voidaan tehdä maksimissaan kahdeksi viikoksi.**

Perustuslaki takaa elinkeinovapauden ja yhdenvertaisen kohtelun. Perustuslakivaliokunta on korona-ajan lainsäädäntöä käsitellessään useaan otteeseen edellyttänyt viranomaisrajoituksista aiheutuvien taloudellisten menetysten korvaamista elinkeinonharjoittajille.

Suomen Palloliitto edellyttää, että yleisötilaisuudet ja tapahtumatilat lisätään pykälään 58 g § siten, kuin ne olivat kirjattuna lain 9.9.2020 päivätyssä, lausuntokierrokselle toimitetussa luonnoksessa. Tämä on edellytys sille, että myös tapahtumaelinkeino on yhdenvertaisesti tartuntatautilain perusteella tehdyistä viranomaispäätöksistä aiheutuvien sulkemiskorvausten piirissä.

Lisäksi Suomen Palloliitto edellyttää, että työ tartuntatautilain pykälän 58 § muuttamiseksi käynnistetään välittömästi. Ammattimainen tapahtumaelinkeino tulee tunnistaa kokonaisuudessaan ja huomioida yhdenvertaisesti. Kaikista tartuntatautilain perusteella asetetuista ja tapahtumaelinkeinon harjoittamista voimakkaasti rajoittavista tai estävistä viranomaismääräyksistä tulee seurata kohtuullinen kompensaatio.

Koronatodistuksen käytön voimassaolo

Kesken jalkapallokauden päättyvä koronatodistuksen käyttömahdollisuus aiheuttaa jalkapalloseuroille huomattavan epävarmuuden kauden loppupuoliskoa ajatellen aiheuttaen suuren toiminnallisen ja taloudellisen riskin seuroille. Lisäksi kesken kauden päättyvä koronatodistuksen käyttömahdollisuus vaikeuttaa huomattavasti jalkapalloseurojen kauden 2022 suunnittelua.

Elokuussa 2022 Helsingin Olympiastadionilla pelattava UEFA Super Cup, jossa kohtaavat UEFAn Mestareiden Liigan sekä Eurooppa Liigan voittajat tuo Suomelle ennen näkemättömän kansainvälisen medianäkyvyyden jalkapallon kautta (30-50 miljoonaa katsojaa). Tapahtuman suunnittelu on jo täydessä vauhdissa ja on myös tämän tapahtuman kannalta olennaisen tärkeää, että tapahtumaan liittyvä lainsäädäntö on tiedossa viimeistää 6 kuukautta ennen tapahtumaa.

Suomen Palloliitto esittää, että koronatodistuksen käyttöä jatketaan 31.12.2022 saakka.

Ulkomaisten joukkueiden ja pelaajien pääsy Suomeen sekä suomalaisten pelaajien palaaminen Suomeen

Kansainvälisen huippujalkapallon pelaaminen vaatii nykypäivänä suuren määrän matkustamista. Matkustavat joukkueet huolehtivat erittäin tarkasti terveysturvallisuudesta sillä tämä on elinehto heidän ammatinharjoittamisellensa sekä maajoukkueiden toiminnalle. Matkustaessa joukkueet luovatkin ympärilleen ns. kuplan, jotta pysyvät suojassa mahdollisilta tartunnoilta. Kupla itsessään toimii karanteenin omaisesti. **On erittäin tärkeää, että lainsäädäntö huomioi ammattiurheilun tarpeet tässä suhteessa ja että matkustaminen on mahdollista ilman karanteeneja niin Suomeen saapuville ulkomaalaisille joukkueille sekä ottelutoimitsijoille (esim. erotuomarit) kuin ulkomailta Suomeen palaaville joukkueille ja pelaajille sekä taustahenkilöille ja ottelutoimitsijoille.**

Työntekijöiden koronatodistus

Suomen Palloliitto pitää tärkeänä selvittää viipymättä myös työntekijöiden koronatodistuksen edellyttämisen mahdollistavaa lainsäädäntöä. Työnantajalla ei ole nykyisellään mahdollisuutta vaatia koronatodistusta työntekijöiltä.

Huippujalkapallon näkökulmasta pelaajat ja heidän terveytensä on kaikkein olennaisin huippujalkapallon olemassaolon kannalta. Pelaajat ovat työsuhteessa edustamaansa seuraan eivätkä näin ollen ole velvollisia esittämään koronatodistusta työpaikallaan. Pelaajille etätyö ei luonnollisestikaan ole mahdollista, vaan pelaajat ovat poikkeuksellisen läheisissä tekemisissä toistensa kanssa sillä lajiin olennaisesti kuuluu fyysinen kontakti niin ottelu- kuin harjoitustilanteessa. Joukkueen toiminnan jatkuvuuden kannalta olisi olennaisen tärkeää, että myös pelaajilta olisi oikeus kysyä koronatodistus.

Koronapassin vaatiminen valmentajilta suojelisi myös lapsia ja nuoria.

Ammattilaisurheilun määritelmä

Ammattilaisurheiluksi tulee määritellä kaikki sarjat, joissa pelaajilla on sama sopimuksellinen asema ja samat sopimukselliset velvoitteet. Keväällä 2020 jalkapallon Miesten Kakkonen kuitenkin rajattiin ulos ammattilaisurheilun määritelmästä. Miesten Kakkosen rinnastaminen rajoituksista vapaisiin sarjoihin on jo yksilön oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi välttämätöntä. Kakkonen ainoa sopimussarja, jossa tavanomainen toiminta ei ollut mahdollista. Tämä ei toteuta pelaajien yhdenvertaisen kohtelun vaatimusta ja sen ei pitäisi urheilun maailmassa olla tänä päivänä mahdollista. Nykyinen malli estää pelaajien ammatinharjoituksen, eikä luultavasti ole juridisesti hyväksyttävä ratkaisu. Nykyinen malli kohtelee erityisesti nuoria pelaajia eriarvoisesti verrattuna vanhempiin pelaajiin.

Lasten ja nuorten harrastaminen

Urheiluharrastuksella on suuri positiivinen vaikutus lasten ja nuorten hyvinvointiin. Mikäli rajoituksia on sairaalakuormituksen vuoksi tarve asettaa, toteutettaviin rajoituksiin tulee aidosti vaikuttaa se, että mistä tartunnat tulevat**. Esimerkiksi harrastuksista tartuntoja on tutkitusti tullut erittäin vähän ja tästä syystä niihin kohdistuvien rajoitusten pitäisi olla aivan viimeinen keino.** Ei ensimmäinen kuten aikaisemmin on ollut käytäntö. **Olennaista on myös erottaa järjestetty toiminta vapaasta harrastustoiminnasta.** Tämä siksi, että järjestetyssä toiminnassa jäljitettävyys on erittäin hyvä, joten mahdolliset karanteenitoimet yms. on erittäin helppo tarvittaessa toteuttaa.

Rajoituspäätösten yhdenvertaisuus alueellisesta näkökulmasta

On ymmärrettävää, että rajoituspäätöksiä tehdään alueellisesti. Alueellinen päätöksenteko muodostaa kuitenkin potentiaalisen oikeusturvaongelman. Kuten aiemmissa päätöksissä on usein nähty niin, vaikka eri alueiden tautitilanteet ovat monilla mittareilla hyvin samat niin rajoituspäätökset voivat poiketa toisistaan paljonkin. Jalkapallo on valtakunnallinen laji ja sitä pelataan Suomen kaikissa kunnissa. Mikäli alueelliset

päätökset eroavat toisistaan huomattavasti, se saattaa toimijat alueellisesti eriarvoiseen asemaan ja saattaa pahimmassa tapauksessa vääristää kilpailua. **Lain tulee ohjata päätöksiä riittävän tarkkarajaisesti, jotta alueiden eriarvoiselta kohtelulta voidaan välttyä.**

Koronapassi rajoitustoimena

Suomen Palloliitto kannattaa koronapassin muuttamista itsenäiseksi rajoitustoimeksi, jolloin viranomainen määrää sen käyttöönotosta. Mikäli koronapassia käytetään rajoitustoimena on oleellista, että koronapassi on tuolloin ainoa rajoitustoimi. **On kuitenkin myös tärkeää luoda riittävä lakipohja, joka mahdollistaa koronapassin käytön myös vapaaehtoisesti, mikäli tilaisuuden järjestäjä näin haluaa.** Lisäksi työnantajalla tulisi olla mahdollisuus tarkistaa työntekijöiden koronapassit, mikäli se on toiminnan kannalta välttämätöntä.

Koronatodistuksen lukijasovelluksen yhteensopivuus pääsylipunlukijalaitteiden kanssa

Koronatodistuksen lukijasovelluksen on nyt käytännössä todettu olevan hidas. THL:n julkaisemaa lukijasovellusta käyttämällä koronatodistuksen luenta kestää 5-20 sekuntia, kun pääsylipun luentaan erityisesti kehitettyjä laitetta käyttämällä todistus olisi mahdollista lukea 1-2 sekunnissa. Tämä ero on todella merkittävä ja nykyisen lukijasovelluksen käyttö aiheuttaa jo melko pienissäkin tapahtumissa asiakkaille kohtuuttoman pitkiä jonotusaikoja. Suurtapahtumissa koronapassin käyttö THL:n lukijasovellusta käyttämällä tulee ruuhkauttamaan asiakkaiden sisäänoton totaalisesti ja aiheuttamaan jopa tuntien jonotusajat. Vaihtoehtoisesti tapahtumajärjestäjän tulisi järjestää koronatodistusten luentaan vähintään viisinkertainen määrä henkilöstöä ja kalustoa, mikä ei ole taloudellisesti mahdollista.

Koronatodistuksen luentaan on jo valmiina useita sovelluksia, jotka ovat yhteensopivia lipunlukijalaitteiston kanssa. Ne täyttävät tietoturvan ja muiden ominaisuuksiensa osalta samat vaatimukset kuin THL:n lukijasovellus.

Prosessi hyväksyttävien sovellusten laajentamiseksi on ollut käynnissä THL:n ja Traficomin välillä jo lokakuun alusta, mutta se ei etene riittävän nopeasti.

Lukijasovellusten hyväksynnän laajentaminen tulee priorisoida ja varmistaa välittömästi.

Lisätietoja:

Marco Casagrande, pääsihteeri
marco.casagrande@palloliitto.fi / 050 407 7109

Kalle Marttinen, tapahtumatoiminnon päällikkö
kalle.marttinen@palloliitto.fi / 040 823 5273